

Stavanger, 6/12-2011

Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei – Heiplanen

Høring av planforslag fra Stavanger Turistforening

Stavanger Turistforening (STF) er den største friluftsforsamlingen i Rogaland med 22.640 medlemmer. Foreningen har 38 hytter og de fleste hyttene ligger innenfor området i Heiplanen fra Haukeli i nord til Bjerkreimsheiene i sør. De eldste hyttene i Kvanndalen og på Bleskestadmoen i Suldal ble bygget allerede i 1890-årene. Vår kunnskap og våre kommentarer er i hovedsak knyttet til den vestlige delen av planområdet. STF var pådriver for å få etablert verneområder i heia etter massive vannkraftutbygginger gjennom mange år. STF var også representant for alle natur- og friluftsforsamlingene i Rogaland og Agderfylkene i referansegruppen for Fylkesdelplanen for Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene. I tillegg til å fremme de allmenne friluftslivsinteressene, har foreningen et sterkt engasjement for å ta vare på verdens sydligste villreinstantme.

Heiplanen berører vår virksomhet i stor grad. Den omfatter store områder utenfor eksisterende verneområder og legger nye føringer for videre tilrettelegging for friluftsliv i de områdene. Det er krevende å forholde seg til planen nettopp fordi den er så omfattende, men også fordi vi opplever at det har vært begrenset informasjon om planarbeidet underveis.

Mål med Heiplanen

I miljøverndepartementets bestillingsbrev fremgår det tydelig at planen skal bidra til at fjellandskapet tas vare på som regionalt og nasjonalt rekreasjonsområde. Dette er presisert i et brev fra Miljøverndepartementet av 31.8.2010: *”Miljøverndepartementet mener i likhet med Den Norske Turistforening at friluftsliv har en sentral plass i de regionale planene. Miljøverndepartementet anser at DNTs arbeid med tilrettelegging for det enkle og naturvennlige friluftslivet er en viktig oppgave og må sikres muligheter for videre utvikling”.*

STF mener planens delmål om bærekraftig bruk på en god måte sikrer friluftslivet, både som grunnlag for bolyst og naturopplevelser. Vi støtter også at planen må gi rammer som gir mulighet for en videreutvikling av friluftslivet. **Vi opplever imidlertid at de generelle retningslinjene både for Hensynssone Nasjonalt Villreinområde (NVO) og til dels også i Hensynssone villreinområde synes å være like restriktive i forhold til tilrettelegging for friluftsliv som innenfor eksisterende verneområde.**

Plankartet

Målestokken på plankartet er liten, og dette gjør det utfordrende å orientere seg på kartet. Det hadde vært en stor fordel om et plankart med bedre oppløsning hadde vært tilgjengelig på nettsidene.

På plankartet er det utfordrende:

- å skille eksisterende verneområde fra «nye» grønnfargede områder som inngår i «Hensynssone



NVO».

- å lese stedsnavn/geografi og detaljer angående områdegrenser.

Hensynssone Nasjonalt Villreinområde (NVO)

Innenfor NVO inngår betydelige arealer i områder som i dag ikke er vernet. I de vestlige områdene er dette i hovedsak heiene vest for Blåsjø og Lyngsheia. Vi stiller spørsmål om hvorfor ikke følgende områder også er inkludert i NVO

- 1) Området mellom Lysebotn , Langavatn og Børsteinen. Veien over til Lysebotn og STF's hytte Børsteinen er begge vinterstengt for ikke å forstyrre villrein på vinterbeite og området er omkranset av verneområder.
- 2) Området sør for Flørli ble holdt utenfor verneområdet på grunn av omfattende utbygging av vannkraft. Villreinen blir antagelig i liten grad sjenert av disse anleggene i dag, og området burde derfor inngått i NVO.
- 3) Rundt Strandavatnet nord for Lysefjorden er den gulfargede hensynssone Villrein trukket så langt nord at den omslutes delvis av Hensynssone NVO..

Hensynssone villrein

STF er usikker på om det er nødvendig å opprette egne Hensynsonene for Villrein i randsone for hensynssoner NVO og spesielt områdene A (Suldal), B (Strand) og C (Forsand). Disse er marginale i forhold til villrein. Med forventede klimaendringer vil disse områdene bli enda mer marginale som villreinområder. De bør i stedet vurderes som bygdeutviklingssoner.

Grensesetting mellom hensynssone villrein og hensynssone bygdeutvikling

Fastsetting av disse grensene vil være styrende for hvilke tiltak man kan gjøre både i forhold til næringsutvikling og videreutvikling av friluftsliv i årene som kommer. I noen konkrete områder bør det vurderes å flytte grensen mellom sonene.

Retningslinjer

De generelle retningslinjene for Nasjonalt villreinområde åpner opp for at etablerte turistrytter og driftsbygninger kan moderniseres og forsiktig utvides når dette er nødvendig for videre drift. STF støtter dette. STF mener også at modernisering, forsiktig utvidelse og også etableringa av nye hytter og ruter bør kunne komme etter ønske om økt bruk av området til friluftslivsaktivitet. Terskelen for slike tiltak må selvfølgelig være høyere her enn utenfor Nasjonalt villreinområde, men bør altså ikke utelukkes.

Under retningslinjene for ferdsel, skal ferdselsformer som kiting, hundekjøring, sykling og liknende legges til områder med minst mulig konflikt med villreinen. STF er enig i at friluftslivet skal ta hensyn til villreinen, men er opptatt av at eventuelle konflikter med villreinen må dokumenteres. Behov for tiltak må ta utgangspunkt i en helhetlig samfunnsanalyse, hvor alle typer tiltak settes opp mot hverandre. Vi foreslår derfor at ordet «skal» endres til «skal vurderes», slik som for andre brukerinteresser.

6.3.3.8 Friluftsliv

Det er positivt at friluftsliv er omtalt under et eget kapittel i planen, og målsettingen om å



opprettholde et godt tilbud i dette svært sentrale området i det sørlige Norge, støtter vi fullt ut. Vi ønsker imidlertid noen endringer i kapittelet.

Det er lagt stor vekt på turistforeningens virksomhet i planområdet, og dette er riktig i de sentrale fjellområdene. I randsonene og langs hovedveinettet er imidlertid kommunene og reiselivet de viktigste aktørene i forhold til å tilrettelegge for friluftsliv. Dette gjelder både sommerløyper og Vinterløyper. De senere årene har spesielt oppkjøring av preparerte skiløyper økt betydelig. Dette kan vi ikke se er tatt inn i kartene og beskrivelsen.

De 3 kartene som viser «Alle stier» og DNT's sommer- og vinterløyper er mangelfulle.

Kartet «alle stier»

Det er vanskelig å orientere seg på kartet fordi geografien er nesten usynlig. Som et minimum hadde vi ønsket at veinettet, fjorder og innsjøer kunne vært vist på kartet.

Kartet «sommerruter DNT»

Flere av de inntegnede stiene merkes og vedlikeholdes ikke av turistforeningen. STF bidrar gjerne til at kartene blir riktige.

Kartet «Vinterruter – DNT»

Kartet viser en rekke løyper i tillegg til de som kvistes av turistforeningen. STF bidrar gjerne til at kartet blir oppdatert. Når det gjelder vinterløypene, vil vi gjerne understreke at sesongen for kvisteløypene er relativt kort. Løypene kvistes fra februar eller mars og fram til påske. De mest sårbare områdene bar i påsken.

Det er ønskelig at planen oppsummerer konklusjonene fra prosjektet «Verdiskaping og lokaløkonomiske ringvirkninger av turistforeningens virksomhet» i og med at rapporten for dette prosjektet nå foreligger. Denne viser blant annet at turistforeningens hytter og aktiviteter innenfor planområdet bidrar med rundt 32 millioner kroner til lokale bedrifter og lønnskakere, og at det mange steder ikke ville ha eksistert et tilbud om fellesturer og tilrettelegging for friluftslivsaktivitet uten turistforeningen.

NINA-rapport 551 «Ferdsl i villreinområder» er et viktig bidrag til kunnskapsbasert forvaltning av villrein. Vi reagerer imidlertid når konklusjonene fra undersøkelsene med radiomerkede dyr i Bjørnevatn-området i Setesdal - Vesthei trekkes fram som et eksempel under friluftsliv og diskuteres på linje med stinettet for fotturister og skturer i fjellet. Tilretteleggingen i Bjørnevatn-området er betydelig mer omfattende og den er en tydelig barriere med både RV 45, hyttefelt og kraftutbygging. Disse inngrepene er påvist å være til større eller mindre hinder for dyras normale arealbruk gjennom sesongene.

Jakt

STF savner et eget kapittel om jakt i planen. Villreinjakt er viktig for mange grunneiere og generelt i bygdene, og for mange er fokuset på villrein nettopp knyttet til jakten. En god regulering av jakten er en avgjørende faktor for å sikre villreinens levedyktighet i et langsiktig perspektiv. Dette inkluderer også muligheten for å kunne drive jakt i mange år framover. Som det framgår av planen må vinterbestanden på 1500 dyr dobles for å komme opp på bestandsmålet som er på 3000 dyr i 2013.



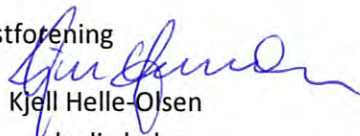
Når det gjelder villrein som næring har jakt tradisjonelt vært det viktigste. STF ønsker et større fokus på mulighetene for næring tilknyttet opplevelsesverdien av villrein.

Konklusjon:

STF er svært positiv til at det er utarbeidet en plan med hovedfokus å ta vare på verdens sørligste villreinstamme, men vi anbefaler at det gjøres endringer i planen; i tråd med de merknadene vi har gitt i denne høringsuttalelsen.

Vennlig hilsen Stavanger Turistforening

Per Hanasand
- styreleder -



Kjell Helle-Olsen
- daglig leder -

